

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

NİSAN 2020

Sayı 84

İçindekiler

Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi	1
Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi	2
Küresel Ekonomideki Gelişmeler	3
Dünya Ekonomisi	3
ABD	4
EURO BÖLGESİ-AB	4
Almanya	5
İngiltere	5
Japonya	6
Çin	7
Hindistan	7
Güney Kore	8
Brezilya	8
Rusya	9
İmalat PMI İncelemesi – Mart 2020	10
Döviz Kurları İncelemesi – Mart 2020	11
Teknoloji Gündemi	12
Türkiye’deki Güncel Ekonomik Gelişmeler	13
Enflasyon-Mart 2020	13
Sanayi Üretim Endeksi-Şubat 2020	14
Kapasite Kullanım Oranı-Mart 2020	15
Güven Endeksleri ve Bütçe	16
Hane Halkı İşgücü Verileri- Ocak 2020	17
Ödemeler Dengesi-Şubat 2020	18
Dış Ticaret Verileri-Şubat 2020	19
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye	20
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir	21
Pazar Araştırmasında 52. Ülke: Mısır Arap Cumhuriyeti	22

YÖNETİCİ ÖZETİ KÜRESEL EKONOMİ

- Covid-19 pandemisinde **vaka sayısı hızlı bir yükselişe dünya genelinde 2 milyonu geçerken**, Dünya Sağlık Örgütü, pandemi ile ilgili küresel tedbirlerin alınmasında geç kaldığı iddialarıyla eleştirilere konu oldu. Geç kalınan önlemler sebebiyle, **G20 ülkelerinin pandemi ile mücadeleye toplamda 7 trilyon Dolar ayırmak zorunda kaldığı** açıklandı.
- Küresel ekonomi ve ticarete ilişkin öngörüler aşağı yönlü revize ediliyor. **IMF**, "Büyük İzolasyon" başlığı ile yayınladığı güncel küresel ekonomik görünüm raporunda **2020'ye yönelik küresel ekonomik büyüme tahminini yüzde 3,3'ten yüzde -3,0'a kadar düşürdü**. Euler Hermes ise **keskin bir resesyon yaşanacağını** ve yıl sonunda küresel ölçekte iflasların yüzde 14 artacağını belirtti.
- OPEC, kayda geçirilmiş en büyük kesinti olarak **günlük ham petrol üretim miktarını 10 milyon varil azaltmaya giderken, petrol fiyatları da rekor düşüşle tarihinde ilk kez negatif düzeye düştü**.
- **ABD'de** pandeminin yarattığı ekonomik olumsuzluklarla mücadele kapsamında hazırlanan **2 trilyon dolarlık ekonomik teşvik paketi** Senato'dan geçerek onaylanırken, **işsizlik maaşına başvuranların sayısı tarihi rekor kırarak 20 milyon kişiyi aştı**.
- Bir diğer destek paketi ise **3 milyar Euro ile AB Parlamentosundan** geldi. Diğer taraftan, AB Komisyonu pandeminin yarattığı ekonomik maliyetler sebebiyle, tedarik zincirinin çeşitlendirilmesi gerektiğini açıkladı. Deutsche Bank ise **pandeminin İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en büyük ekonomik daralmaya neden olacağını** belirterek, Avrupa'da bankacılık sektöründe sistemik bir krizin yaşanabileceği konusunda uyardı.
- **İngiltere ekonomisinin** virüsün olumsuz etkilerine maruz kalınmadığı **Şubat ayında bile beklenmedik şekilde aylık bazda yüzde 0,1 daralması** endişe yarattı. Bu sebeple, ülkede ilk çeyrek büyümesi beklentilerin altında kalabilir.
- **Japonya'da** destek paketleri kapsamında yapılan harcamaların **ülke milli gelirinin yüzde 20'sine kadar çıkarken**, Başbakan aynı zamanda salgının derinleşen ekonomik etkileri ile başa çıkmak için Hükümetin gerekli tüm adımları atmaktan da kaçınmayacağını belirtti.
- **Çin'de** salgının kontrol altına alınması başarılıysa da **ekonomi 2020 yılının ilk çeyreğinde 28 yıl sonra ilk kez daralma kaydetti**. Daralma yüzde 6,8 ile beklentilerin de üzerinde gerçekleşti.
- **Hindistan'da** pandeminin olumsuz ekonomik etkilerini hafifletmek amacıyla **22 milyar dolarlık bir kurtarma ve teşvik paketi** açıkladı. Pakette öncelikli olarak yoksul halka destek olunması hedeflendi.
- **Brezilya'da** başkan Bolsonaro'ya yönelik eleştiriler artarken, **IMF ülke ekonomisinin 2020'de yüzde 5,3 daralacağını öngörülüğünü** açıkladı.
- **Güney Kore**, yaygın test ve hızlı teşhis uygulamasıyla salgını en hızlı kontrol altına alan ülkelerin başında gelirken, **diğer ülkelere de örnek olması amacıyla bir rehber kitap** hazırladı.
- **Rusya'da** pandeminin olumsuz etkileri belirginleşmeye başladı. Ülke genelinde **işsiz sayısının 2,5 milyondan 8 milyona yükselebileceği ve ekonominin yüzde 5 küçülebileceği** öngörülüyor.

YÖNETİCİ ÖZETİ TÜRKİYE EKONOMİSİ

- **Enflasyon Oranı;** 2020 yılı Mart ayında; yıllık TÜFE'de %11,86, Yİ-ÜFE'de %8,50 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre; TÜFE'de %0,57 oranında ve Yİ-ÜFE'de %0,87 oranında artış yaşandı.
- **İşsizlik Oranı;** 15 ve üstü yaş grubunda; 2020 yılı Ocak ayında bir önceki yıla göre 0,9 puan azalışla %13,8 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 109 bin kişi arttı, işsiz sayısı 306 bin kişi azaldı.
- **Sanayi Üretim Endeksi;** 2020 yılı Şubat ayında yıllık bazda %10,5 oranında ve takvim etkisinden arındırılmış endeks %7,5 oranında arttı.
- **Kapasite kullanımı,** Mart ayında bir önceki aya göre 0,7 puan azalarak %75,3 oranında gerçekleşti.
- **Dış Ticaret Açığı;** 2020 yılı Şubat ayında 2019 yılının aynı ayına göre %72,0 artarak -2,9 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşti. İhracat geçen yılın aynı ayına göre, %2,3 oranında artarak 14,6 milyar Dolar, ithalat da %9,8 oranında artarak 17,6 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşti.
- **Cari İşlemler Dengesi;** 2019 yılı Şubat ayında 117 milyon ABD doları açık vermişken, bu yılın aynı ayında 1.230 milyon ABD doları açık verdi.
- **Bütçe;** 2020 yılı Ocak-Mart döneminde 36,1 milyar TL açık vermişken, 2020 yılı Ocak-Mart döneminde 29,6 milyar TL açık verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %17,2 oranında artarak 255,7 milyar TL, bütçe giderleri ise %12,1 oranında artarak 285,3 milyar TL olarak kaydedildi.
- **Güven Endeksleri;** 2020 yılı Mart ayında bir önceki aya göre, 7,2 puan azalarak 99,7 seviyesinde gerçekleşti. Tüketici Güven Endeksi, 2020 yılı Mart ayında, bir önceki aya göre, %1,7 oranında artarak 58,2 oldu.
- **PMI ve CDS;** 2020 yılı Mart ayında İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), bir önceki aya göre 4,3 puan düşüşle 48,1 düzeyinde gerçekleşti. 2020 yılı Şubat ayında CDS ortalama 322,65 olarak kaydedilirken, Mart ayında ortalama 414,80 olarak gerçekleşti. CDS, Nisan ayında ise 600 değerini geçti.
- **Faiz Oranı;** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını %9,75'ten %8,75'e indirdi.

KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

DÜNYA EKONOMİSİ

Covid-19 pandemisi, dünya sağlığını ve ekonomisini tehdit etmeye devam ediyor. Pandemi sebebiyle vaka sayısı hızlı bir yükselişle 2 milyonu geçerken, hayatını kaybedenlerin sayısı ise 200 bini geçti. Özellikle AB ülkeleri ile birlikte, ABD'de de her gün binlerce insanın hayatını kaybetmesi büyük endişe yaratıyor. Sağlık alanında küresel ölçekte en üst düzeyde sağlık platformu olan Dünya Sağlık Örgütü, pandemi ile ilgili küresel tedbirlerin alınmasında geç kaldığı iddialarıyla eleştirilerin hedefi haline geldi. ABD Başkanı Donald Trump, pandeminin bu derece olumsuz noktalara gelmesinin sebebi olarak gösterdiği Dünya Sağlık Örgütüne sağladıkları fonu durdurduğunu açıkladı. Bununla birlikte, geç kalınan önlemler sebebiyle, G20 ülkelerinin pandemi ile mücadeleye toplamda 7 trilyon Dolar ayırmak zorunda kaldığı açıklandı.

Pek çok uluslararası kurum ve kuruluş, 2020 yılında dünya ekonomisinin daralacağı yönünde uyarılarda bulunuyor. Uluslararası Para Fonu (IMF), "Büyük İzolasyon" başlığı ile yayınladığı güncel küresel ekonomik görünüm raporunda 2020'ye yönelik küresel ekonomik büyüme tahminini yüzde 3,3'ten yüzde -3,0'a kadar düşürdü. IMF, izolasyon ve geniş çaplı iş yerleri kapatmaların virüsün yayılmasını yavaşlatmak için şart olduğunu, aksi halde izolasyonun yarattığı ekonomik maliyetten daha büyük yıkımların yaşanacağını belirtti. Diğer taraftan, Dünya Bankası da pandemi sebebiyle ciddi bir küresel resesyon beklediklerini ve süreçle mücadele kapsamında, ticari kredilerin özellikle yoksul ülkelerin borçlarının hafifletilmesine yönelik çabaları artırmaları gerektiğini belirtti.

2020 yılı Ekonomik Görünüm Raporu'nu bir başka kurum olan Euler Hermes de gelişen ve gelişmekte olan ülkelerde pandemi sebebiyle keskin bir resesyon yaşanacağını ve yıl sonunda küresel ölçekte iflasların yüzde 14 artacağını belirtti. Kurumun tahminlerine göre, cari olarak sürdürülen izolasyon uygulamaları yeterli olursa, yılın ikinci yarısında toparlanma başlayabilir.

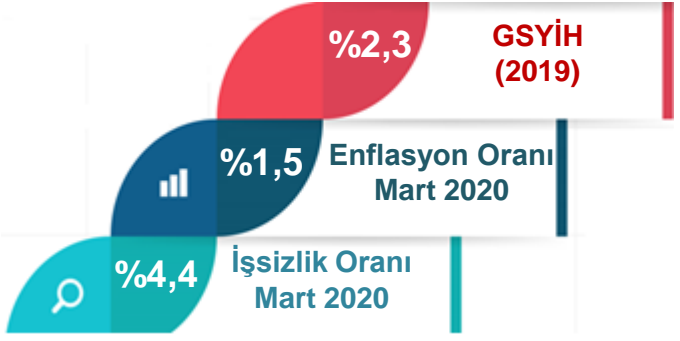
Pandeminin yıkıcı etki yarattığı bir diğer alan ise petrol piyasaları oldu. OPEC ve OPEC dışı bazı ham petrol üreticisi ülkeler, uygulayacakları ham petrol kesintisine dair nihai kararlarını, günlük ham petrol üretim miktarını 10 milyon varil azaltma olarak açıkladı. Söz konusu kesinti, OPEC tarihindeki en büyük kesinti olarak dünya ekonomisine geçti. Ayrıca, tarihte ilk kez petrol fiyatları negatif seviyelere düştü.

ABD

Pandeminin en olumsuz etkilediği ülkelerden olan ABD'de Başkan Donald Trump, virüs nedeniyle toplam can kaybının 60-65 bin arasında beklendiğini açıkladı. Virüsün dünyaya bu denli yayılmasının sebebi olarak geç ve eksik bilgi paylaştığı iddiasıyla Çin'i suçlayan Trump, pandeminin zamanında alınabilecek önlemlerle çok daha az hasarla atlatılabileceği ancak şu an 184 ülkenin virüs sebebiyle zor durumda olduğunu belirtti.

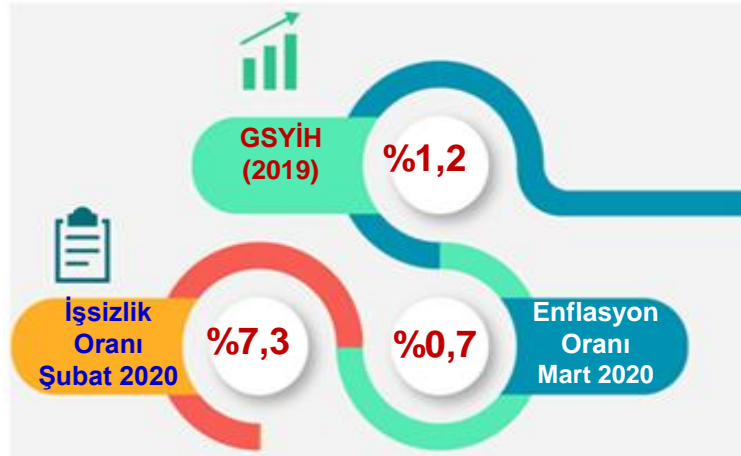
Pandeminin yarattığı ekonomik olumsuzluklarla mücadele kapsamında hazırlanan 2 trilyon dolar ile ABD tarihinin en büyük ekonomik teşviği olan destek paketi de Senato'dan geçerek onaylandı. ABD genelinde pandemi nedeniyle ekonomi durma noktasına gelirken, pek çok makroekonomik veri alarm vermeye başladı. Özellikle, işsizlik maaşına başvuranların sayısının tarihi rekor kırarak 20 milyon kişiyi aşması endişe yaratıyor. Diğer taraftan, tüketimin azalmasının etkisiyle Şubat'ta yüzde 0,1 artan tüketici enflasyonu, Mart'ta aylık bazda yüzde 0,4 düştü.

Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS), pandeminin yarattığı krizin doların fonlama maliyetine ve swap piyasasına etkilerini inceleyen bir çalışma yayınladı. BIS'in çalışmasına göre, doların maliyeti 2008 küresel finans krizi düzeyini geçmeye başladı. Dolar maliyetinin artması, özellikle Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) varlıklarının ve uyguladığı politikaların riskinin yükselmesi anlamına geliyor.

EURO BÖLGESİ - AB

AB Parlamentosu, pandemiyle mücadele kapsamında hazırlanan 3 milyar Euro'luk destek paketini onayladı. Destek paketi özellikle, acil sağlık hizmetlerini destekleyecek koruyucu giysi ve solunum cihazı gibi önemli ürünlerin stoklanması, geçici hastaneler kurulması ve hastaların sınır ötesi taşınması gibi işlemler için kullanılacak. Bununla birlikte, onaylanan bir başka karar tasarısında ise pandeminin ekonomik etkilerine karşı yeni bir kurtarma paketi daha hazırlanması gerektiği resmen kabul edildi.

Euro Bölgesi'nde Şubat'ta inşaat üretiminin aylık bazda yüzde 1,5 daraldığının açıklanması, pandeminin olumsuz etkilerinden biri olarak dikkat çekti. Diğer taraftan, talep ve tüketimin gerilemesiyle, Şubat'ta yüzde 1,2 olan tüketici enflasyonu, Mart'ta yüzde 0,7'ye düştü. Böylece enflasyon, Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) hedefi olan yüzde 2'ye yakın olması düzeyinin oldukça altında kalmış oldu.

AB Komisyonu pandeminin yarattığı ekonomik maliyetler sebebiyle, tedarik zincirinin çeşitlendirilmesi gerektiğini açıkladı. Pandemi sebebiyle kısa süre içinde vatandaşlarla birlikte, kamu hizmetlerinin ve ekonomilerin de önemli ölçüde etkilendiğini belirten komisyon, bu durumun küresel ekonomi ve ticaret üzerinde de ciddi sonuçları olacağını, olumsuzlukların hafifletilmesi için tedarik ağının çeşitlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

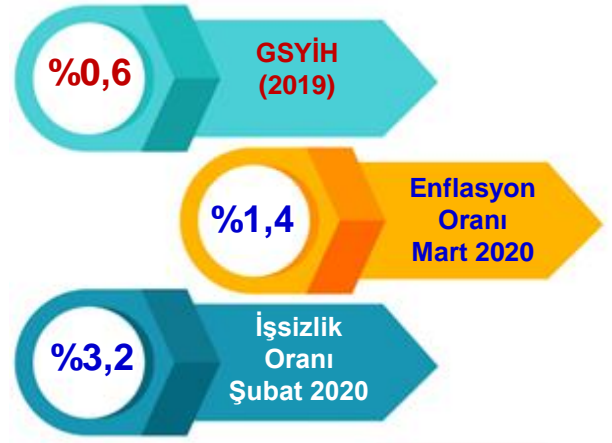
ALMANYA

Pandemi ile sıkı bir mücadele yürüten Almanya'da tedbirlerin gevşetilmesi kapsamında 20 Nisan'da mağazaların, 4 Mayıs'ta ise okulların ve kuaförlerin kademeli olarak açılmasına karar verildi. Şansölye Merkel, pandeminin yayılmasını önlemek için alınan tedbirlere disiplinli bir şekilde uyan halka da teşekkür etti. Ancak, karantina önlemlerinin gevşetilmesi hayatın kısa sürede eskiye döneceği anlamına da gelmiyor ve pek çok tedbirin uzun vadede devam etmesi bekleniyor.

Deutsche Bank, pandeminin İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en büyük ekonomik daralmaya neden olacağını öngördüklerini ve yaşanan ekonomik sıkıntıların bir taraftan da Avrupa'da bankacılık sektöründe sistemik bir krize sebep olabileceğini açıkladı. Avrupa bankalarının daralmaya karşı sermaye ve likidite düzeylerinin güçlü olmakla birlikte, karlılıklarının ise düşük düzeyde olduğu belirtiliyor. Bu da pek çok bankanın zarar edip, uzun vadede işten çıkarma gibi yollara gidebileceğini gösteriyor.

Mevcut ekonomik duruma ilişkin bir diğer açıklama da, Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği'nden geldi. Birlik başkanı, pandeminin ekonomik etkilerinin çok büyük olduğunu ancak bu etkilerin boyutunun henüz kesin olarak öngörülemediğini açıkladı. Birlik başkanı aynı zamanda ekonomik faaliyetlerin normale dönmesi için ortak yol haritası belirlenmesinin gerekli olduğunu belirterek işbirliği çağrısı yaptı.

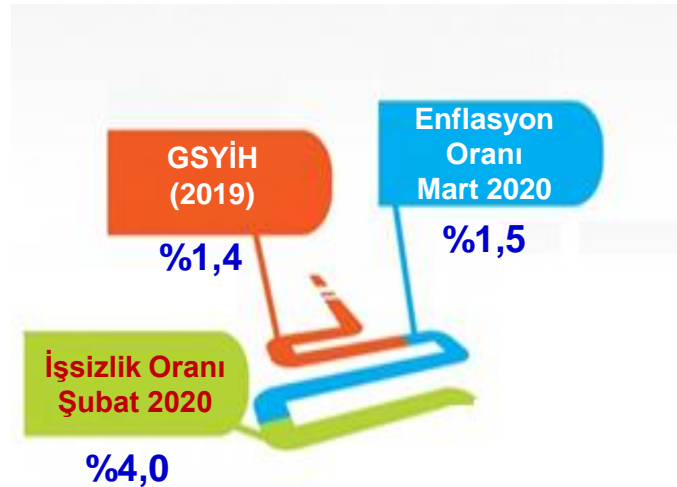
İNGİLTERE

İngiltere'de pandemi ile mücadele kapsamında kısmi karantina uygulamasının 3 hafta daha uzatılmasına karar verildi. Sürü bağışıklığı denemesiyle eleştirilerin hedefi olması sonrası, önlemleri sıkı bir şekilde artıran ülkede virüsün yayılmasını yavaşlatmakta başarılı olduğu ancak sürecin uzun vadeye yayılacağı belirtildi. Özellikle, sosyal mesafe önlemlerinde yapılacak herhangi bir gevşemenin, virüsün yayılmasında ikinci bir atağa yol açmasından endişe edildiğinden, tedbirler uzatılıyor.

İngiltere ekonomisinin virüsün olumsuz etkilerine maruz kalınmadığı Şubat ayında bile beklenmedik şekilde daralması, endişe yarattı. Açıklanan verilere göre, ekonomi aylık bazda yüzde 0,1 daraldı. Daralmada özellikle, inşaat sektöründeki küçülme etkili oldu. Bununla birlikte, ihracattaki yüzde 11'lik düşüş nedeniyle Şubat ayında dış ticaret açığı da 14,2 milyar dolara yükseldi. Hem pandeminin, hem de Brexit'in etkisiyle İngiltere ekonomisinin yüzyılın en büyük daralmasını yaşayabileceği tahmin ediliyor.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, süregelen olumsuzluklar sebebiyle İngiltere'nin kredi notunu AA seviyesinden AA- seviyesine indirdi ve görünümünü de negatif olarak değiştirdi. Fitch Ratings, İngiltere'de özellikle kamu maliyesindeki zayıflamanın ve mali gevşeme durumunun sorunlara yol açacağını kaydetti.

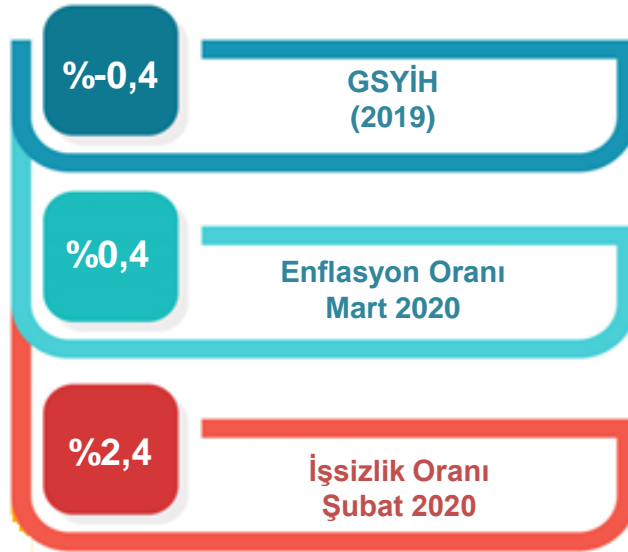
JAPONYA

Diğer ülkelere göre vaka ve ölüm sayısında daha düşük bir seyir izlemesiyle pandemiyle mücadelede başarısıyla dikkat çeken Japonya'da yeni tedbirler getirildi. Özellikle, nüfusun yoğun olduğu merkezlerdeki virüsün yayılmasını engellemek için büyük kentlerde olağanüstü hal ilan edildi. Alınan karar kapsamında, insanların evde tutulması ve işyerlerinin kapalı kalması sağlanarak, yayılımın kısa sürede tamamen kontrol altına alınması hedefleniyor.

Japonya'da diğer taraftan pandeminin ekonomik tahribatını hafifletmek için dünyadaki en büyük paketlerden biri olarak nitelendirilen 988 milyar dolarlık yeni bir destek paketi daha açıklandı. Başbakan Shinzo Abe, ülke tarihinin en büyük teşviği olduğunu belirttiği söz konusu paket kapsamında mali harcamaların artırılacağını belirtti. Paket kapsamında, pandemiden etkilenen tüketici ve küçük işletmelere yönelik nakit dağıtımı ve işletmeler için vergilerde ertelemeye gidilmesi dikkat çekiyor.

Destek paketleri kapsamında yapılan harcamaların ülke milli gelirinin yüzde 20'sine denk gelmesi dikkat çekti. Başbakan aynı zamanda salgınının derinleşen ekonomik etkileri ile başa çıkmak için Hükümetin gerekli tüm adımları atmaktan da kaçınmayacağını belirtti.

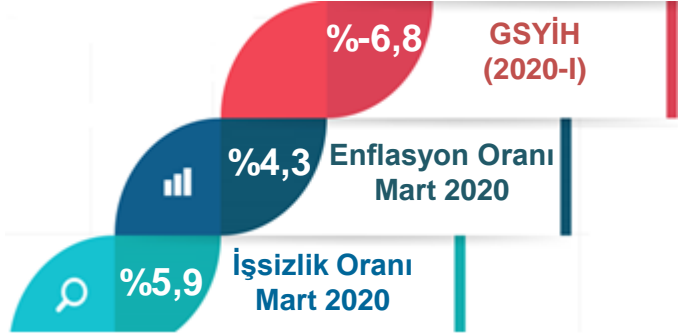
➤ Ülkelerin çeyrekler itibariyle verilen büyüme oranları, bir önceki yılın aynı dönemine göre baz alınmıştır.

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

ÇİN

Çin ekonomisi 2020 yılının ilk çeyreğinde 28 yıl sonra ilk kez daralma kaydetti. Ekonominin daralma oranı yıllık bazda yüzde 6,8 ile beklentilerin de üzerinde gerçekleşti. Daralmada, üretimin ve harcamaların büyük ölçüde azalması öncelikli olarak etkili oldu. Ayrıca pandeminin etkilerinin kısmen azaldığı Mart ayında sanayi üretiminin yüzde 1,1 düşüş kaydetmeye devam etmesi de daralmada etkili oldu. Bunun yanında, yine ilk çeyrekte perakende satışlar yüzde 15,8 azalırken, sabit varlık yatırımları yüzde 16,1 düştü.

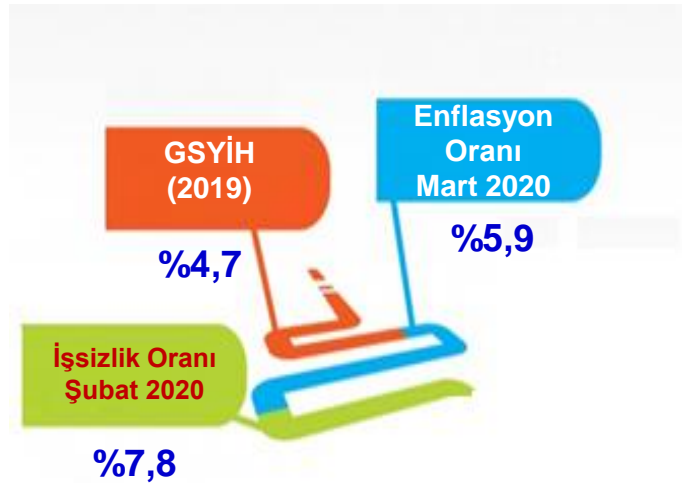
Salgını kontrol almayı başaran Çin'de Nisan ayı ile birlikte ekonomi kademeli toparlanmaya başlasa da, tam olarak toparlanmasının ancak yılın ikinci yarısında başlayabileceği düşünülüyor. Özellikle ülkeler arası sınırlar kapalı kaldığı sürece, dünyanın en büyük ihracatçılarından olan Çin'in salgını tek başına kontrol altına almayı başarmasının ekonomisini düzeltmeye yetmeyeceği öngörülüyor. Bu durum sebebiyle, 2019'da yüzde 6,1 olarak gerçekleşen Çin büyümesinin 2020 yıl sonunda yüzde 2'in altında düşüp tarihi bir dip yapması bekleniyor.

Fitch Ratings, Çin Hükümeti'nin pandemi ile mücadeleye yönelik adımlarının kamu sağlığı ve sosyal mesafe önlemlerine yoğunlaştığını, ekonomik teşviklerin ise sınırlı kaldığını açıkladı. Kurumun yaptığı açıklamaya göre, Çin'in kredi notunun güçlü bir görünüme sahip olabilmesi için, daha sıkı ekonomi politikalarına ve teşviklere ihtiyacı var.

HİNDİSTAN

Hindistan'da, pandemi nedeniyle sokağa çıkma yasağı ülke genelinde uygulanmaya başladı. Sokağa çıkma yasağı ilk etapta 21 gün boyunca uygulanacak şekilde belirlendi. Hindistan, kalabalık nüfusuna rağmen düşük vaka ve ölüm sayıları ile dikkat çeken bir başka ülke olarak kayıtlara geçti. Ancak, yine de sokağa çıkma yasağı gibi sert tedbirler alınmaktan kaçınılmıyor.

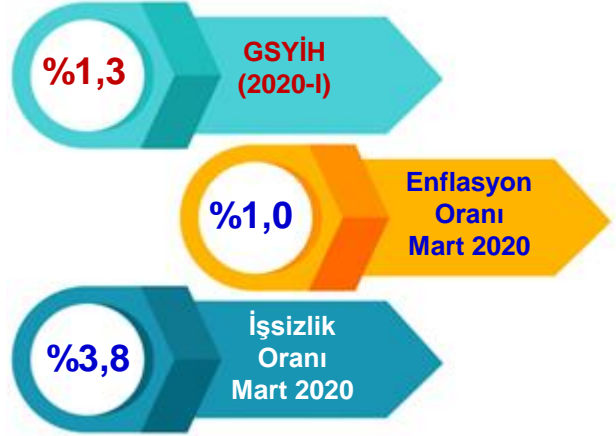

Hindistan, pandeminin olumsuz ekonomik etkilerine hafifletmek amacıyla 22 milyar dolarlık bir kurtarma ve teşvik paketi açıkladı. Söz konusu pakette özellikle, yoksul ve mali güçlük içerisindeki halka, gıda ve nakit transferi yapılması planlandı.

GÜNEY KORE

Salgını en hızlı biçimde kontrol altına almayı başarmasıyla dünyada örnek gösterilen Güney Kore, diğer ülkelere de yol göstermesi için mücadele yöntemlerini detaylı biçimde anlatan bir rehber kitap hazırladı. "Covid-19'da Salgın Eğrisini Yataylaştırmak: Güney Kore Tecrübesi" başlığıyla yayınlanan ve son üç ayda alınan tedbirlere ilişkin bilgilere yer verilen raporda, ülkenin başarısının ardında yatan sebepler olarak özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerini virüs yayılım takibinde etkin bir biçimde kullanması ve yaygın test uygulaması gösterildi.

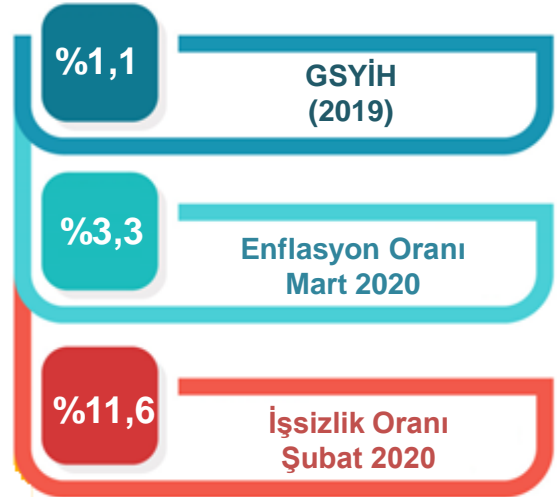

Güney Kore'nin salgını kontrol altına almadaki başarısı ekonominin de daha az etkilenmesini sağladı. Güney Kore'nin başarısını inceleyen IMF, ülke ekonomisinin salgın sürecinden diğer gelişmiş ülkelere göre çok daha az etkilendiğini ve sanayi üretiminin gücünü korumaya devam ettiğini belirtti.

BREZİLYA

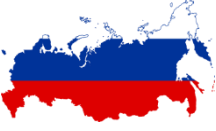

Brezilya'da vaka sayısı artmaya devam ederken, salgının abartıldığını ifade ettiği için devlet başkanı Bolsonaro eleştirilere konu olmaya devam ediyor. Sağlık Bakanı Mandetta ise salgının daha ciddiye alınması ve sosyal mesafe kurallarının artırılması gerektiğini belirtti. Böylece, devlet başkanı ile sağlık bakanı arasında görüş ayrılığı ortaya çıkması sonrasında, sağlık bakanı görevden alındı ve Bolsonaro bir kez daha eleştirilerin hedefi oldu.

Brezilya'da salgının daha ciddiye alınması gerektiği yönündeki halk tepkisi, IMF'nin Brezilya ekonomisinin 2020'de yüzde 5,3 daralacağını öngördüğü açıklanmasından sonra güçlendi. Diğer taraftan, hane halkı borçluluğunun yüzde 67'ye kadar çıkması da bir diğer olumsuz etki olarak dikkat çekti. Sürece ilişkin gelişmeleri değerlendiren Brezilya Merkez Bankası, pandemi sebebiyle ekonomideki olumsuz etkilerin 2020'nin ilk 3 çeyreği boyunca devam edeceğini, düzelmenin ancak 4. çeyrekte başlayacağını açıkladı.

RUSYA

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, pandeminin Rus ekonomisi üzerindeki etkilerinin giderek kötüleştiğini belirterek, iş dünyasının ciddi bir baskı altında olduğuna dikkat çekti. Özellikle, ciddi biçimde düşüş kaydeden talebin hem Rusya hem de diğer ülkeler için en hassas sorun olduğunu ifade eden Putin, ülkedeki perakende ticaretin Nisan'da yüzde 35 düştüğünü, aynı zamanda bankalardaki kredibilite azalışının da olumsuz olduğunu belirtti. Bununla birlikte, krize karşı yeterli rezervlerin olduğuna değinen Putin, söz konusu kaynakların en verimli şekilde kullanılması gerektiğini vurguladı.

Rusya'da pandeminin olumsuz etkileri sebebiyle ülkedeki işsiz sayısının 2,5 milyondan 8 milyona yükselebileceği ve ekonominin yüzde 5 küçülebileceği öngörülüyor. Özellikle Rus bankacılık sektörünün yıl sonuna kadar krizin etkilerini yaşamaya devam etmesi ve ek kredibilite imkanlarına ihtiyaç duyacakları bekleniyor.

Rusya Merkez Bankası, uluslararası rezervlerin 13-20 Mart döneminde yüzde 5,1 gibi keskin bir şekilde azalarak 551,2 milyar dolara düştüğünü açıkladı. Söz konusu düşüşün temel sebebi olarak süre gelen olumsuzlukların döviz piyasalarında yarattığı baskı gerekçe gösterildi.

%2,1

GSYİH
(2019)

%2,5

Enflasyon Oranı
Mart 2020

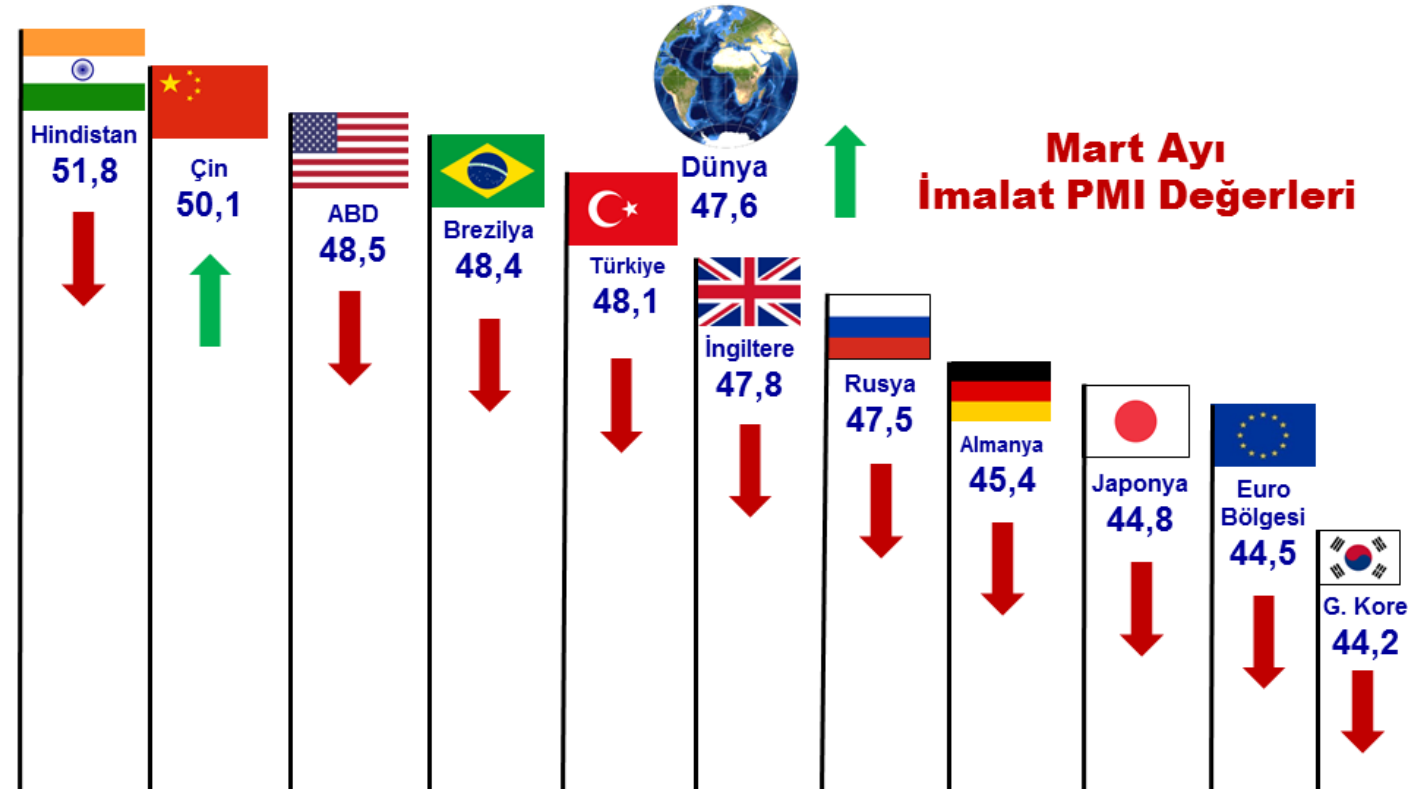
%4,7

İşsizlik Oranı
Mart 2020

İMALAT PMI İNCELEMESİ

MART 2020

- Covid-19 pandemisinin yarattığı şok etkisinin Mart ayında derinleşmesiyle, Çin hariç tüm ülkelerin imalat PMI endekslerinde önemli düşüşler kaydedildi.
- Çin'de salgının kontrol altına alınmasıyla, Mart ayında artış kaydedildi ve endeks, eşik değerin hemen üzerinde değer aldı.
- Dünya genelindeki düşüşe karşın Çin'in değerinin artmasıyla, küresel imalat PMI endeksinin değeri de düşük ölçüde artış kaydetti.

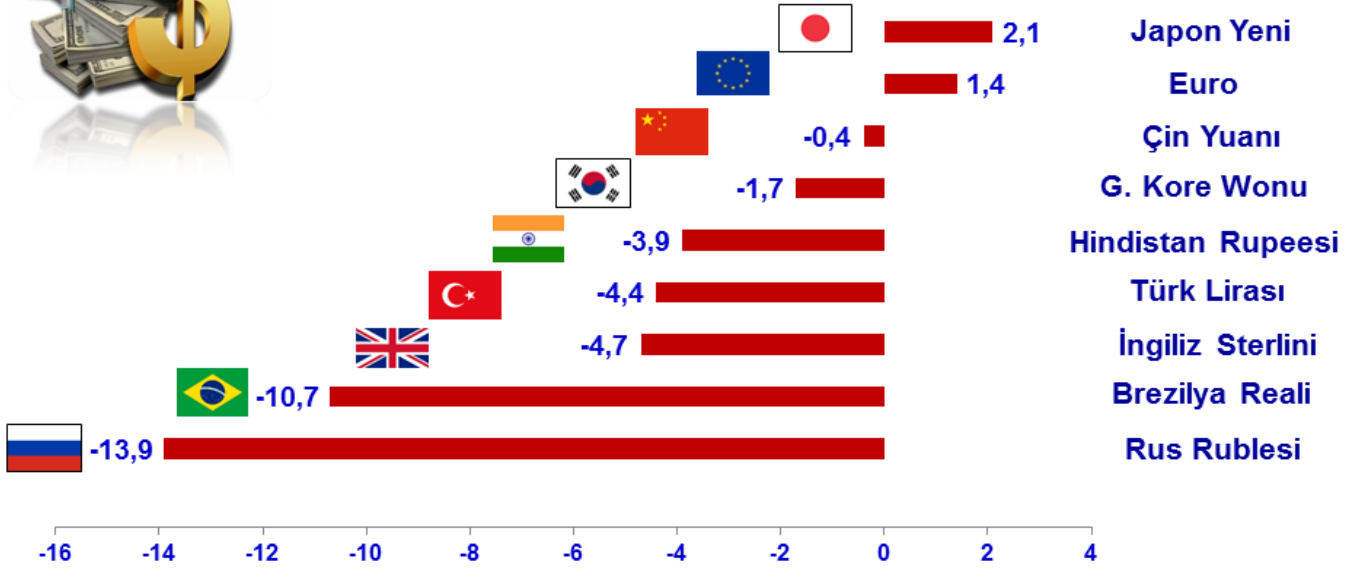

İmalat PMI (Purchasing Managers Index) :İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi
Kaynak: Markit

DÖVİZ KURU İNCELEMESİ

MART 2020

- Mart ayında, pandeminin hem daha da yaygınlaşması hem de ekonomik etkilerinin derinleşmesi sonucunda gelişmekte olan ülkelerin para birimleri başta olmak dünya genelinde dolar karşısında değer kayıpları yaşandı.
- Çin yuanı ve Güney Kore wonunun değer kayıpları nispeten hafiflerken, en büyük değer kayıpları; Rus rublesi, Brezilya reali ve İngiliz sterlininde kaydedildi.

*Bir önceki aya göre, ABD Dolar'ı karşısındaki % değişim oranlarıdır.

TEKNOLOJİ GÜNDEMİ

- Covid-19 pandemisi tüm dünyayı riske etmeye devam ederken, sosyal mesafe ve izolasyon kuralları sebebiyle yapılmayan ama devam etmesi gereken işleri, insanlar yerine robotlar devralmaya başladı. Sağlık, eğitim, lojistik ve perakende başta olmak üzere pek çok sektörde robotlar aktif bir biçimde kullanılmaya başlandı. Sağlık sektöründe ve hastanelerde yapılan temizlik gibi işler, kargo teslimleri, kasiyer hizmetleri, vb. robotların bu süreçte yaygın biçimde kullanıldığı başlıca işler olarak dikkat çekiyor.
- Robotların kullanıldığı bir diğer alan ise mezuniyet töreni oldu. Japonya'da bulunan bir üniversitedeki mezuniyet törenine pandemi sebebiyle öğrenciler yerine evlere anlık görüntü sağlayan robotlar katıldı. Böylece, her bir öğrenci kendini temsil eden robotuyla mezuniyet törenine katılarak, töreni evden izlemiş oldu. Covid-19 sonrası dünyada, bu ve benzeri faaliyetlerin yaygınlaşması bekleniyor.
- Yapay zekanın, Covid-19 teşhisinde kullanımında da hız kat ediliyor. Son gelişmelerle birlikte, yapay zeka virüs teşhisini 20 saniyede gerçekleştirmeye başladı.
- Virüsün yayılımının kontrol edilmesinde bir diğer yenilik ise T.C. Sağlık Bakanlığı'ndan geldi. Sağlık Bakanlığı, "Hayat Eve Sığar" adlı uygulama ile konuma göre virüs risk derecesini ve hasta yoğunluğunu veriyor. Uygulamanın yakın zamanda bluetooth sayesinde karşılaşılan herhangi bir kişinin hasta olup olmadığını da bildirmesi sağlanacak.
- Pandemi sebebiyle dünyanın pek çok kalabalık şehir ve bölgelerinde uygulanan sokağa çıkma yasakları sebebiyle internet hızı ve altyapısı küresel ölçekte zorlanmaya başladı. Pek çok yerdeki internet kullanıcısı internette hız ve erişim sıkıntısı yaşarken, büyük firmalar da dahil pek çok kurum, bazı uygulamalarını devre dışı bırakma ya da görüntü kalitesini düşürme yoluna gidiyor. Güncel olarak, Google Youtube videolarındaki ve güvenlik kameralarındaki görüntü kalitesini düşürme kararı aldı.
- ABD'de uzay programı çalışmalarını yürüten NASA, Mars 2020 görevi kapsamında, kızıl gezegene helikopter gönderme kararı aldığını ilan etti. Helikopter Mars'a başka bir uzay aracının içerisinde gönderilecek. Test ve deneme sürüşleri devam eden Mars Helikopteri ile son testlerinin devam ettiği ve NASA'nın en ileri düzeyde teknoloji cihazı olacağı vurgulandı.
- NASA'nın bir diğer dikkat çeken çalışması ise üretim çalışmalarını sürdürdüğü elektrik uçak projesi oldu. Kurumun uzun süredir üzerinde çalıştığı X-57 uçağından ilk kare geldi. Elektrikli uçak, aynı zamanda hem ciddi bir yakıt tasarrufu hem de sıfır emisyon sağlayarak, yenilenebilir enerjinin ulaşımında kullanımı açısından da devrim niteliğinde kabul ediliyor.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON (MART 2020)

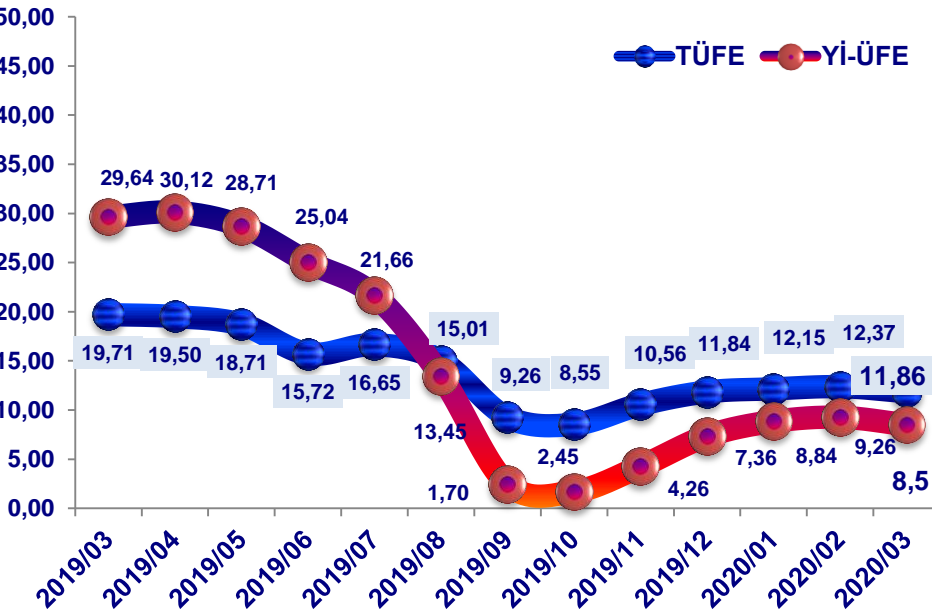
Enflasyon oranı; 2020 yılı Mart ayında; yıllık TÜFE'de %11,86, Yİ-ÜFE'de %8,50 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre; TÜFE'de %0,57 oranında ve Yİ-ÜFE'de %0,87 oranında artış yaşandı. Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %40,19 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşti.

Ayrıca, TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; çeşitli mal ve hizmetler %17,21, konut %15,31 ve lokanta ve oteller %13,68 ile en çok artışın olduğu diğer gruplar olarak dikkat çekti.

MART	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Yıllık (%)	19,71	11,86	29,64	8,50	32,24	12,43
Yıllık Ort. (%)	18,70	13,33	31,17	12,61	39,82	9,92
Aylık (%)	1,03	0,57	1,58	0,87	3,44	3,48

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmada; İzmir'de TÜFE, yıllık olarak %12,85 oranında, bir önceki aya göre %0,83 oranında arttı.

Yıllık Değişim Oranları (%)

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında yıllık değişimler; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektörü %10,90 oranında, imalat sanayi sektörü %7,79, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektörü %18,08 oranında ve su temini sektörü %5,51 oranında arttı.

2020 yılı Mart ayında, yıllık bazda imalat sanayi %7,79 oranında artarak genel artışın altında kalmaya devam etti.

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (ŞUBAT 2020)

Sanayi üretiminde bir önceki yılın aynı ayına göre yıllık bazda, 2020 yılı Şubat ayında arındırılmamış endeks %10,5 oranında ve takvim etkisinden arındırılmış endeks %7,5 oranında arttı.

ŞUBAT	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	ENDEKS	Değişim Yılı (%)	ENDEKS	Değişim Yılı (%)	ENDEKS	Değişim Yılı (%)
Toplam Sanayi	110,6	10,5	106,7	7,5	119,0	7,0
Madencilik ve Taşocakçılığı	93,4	2,0	92,6	1,7	113,4	-0,7
İmalat Sanayi	111,2	11,2	107,0	8,0	119,2	7,6
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	113,9	5,6	112,1	4,4	119,5	4,4

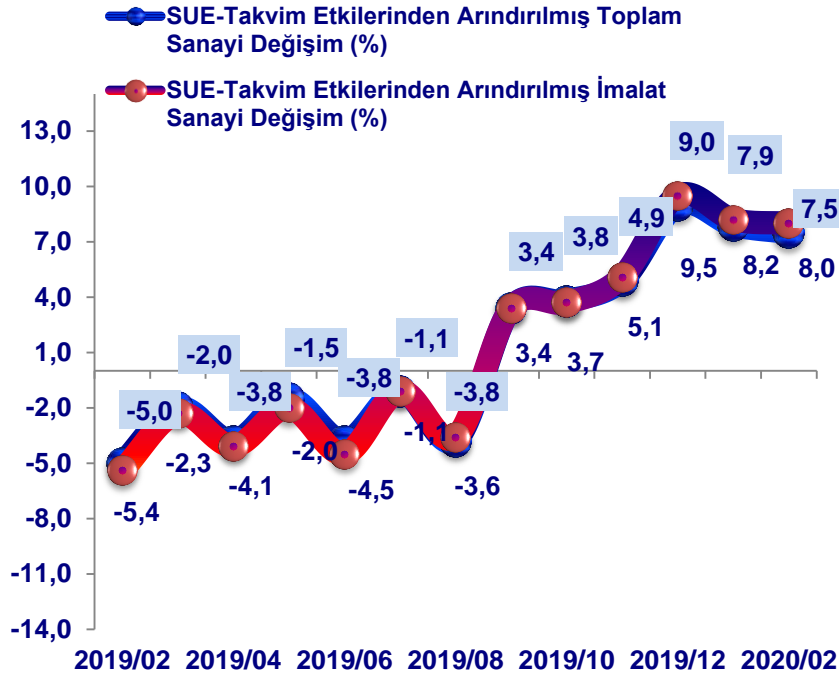
Ana sanayi gruplarından 2020 yılı Şubat ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en fazla artış; %10,0 ile yüksek teknolojide gerçekleşti.

Takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayinin alt sektörlerine baktığımızda;

2020 yılı Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %1,7 ve imalat sanayi sektörü %8,0 oranında artarken; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü %4,4 oranında arttı.

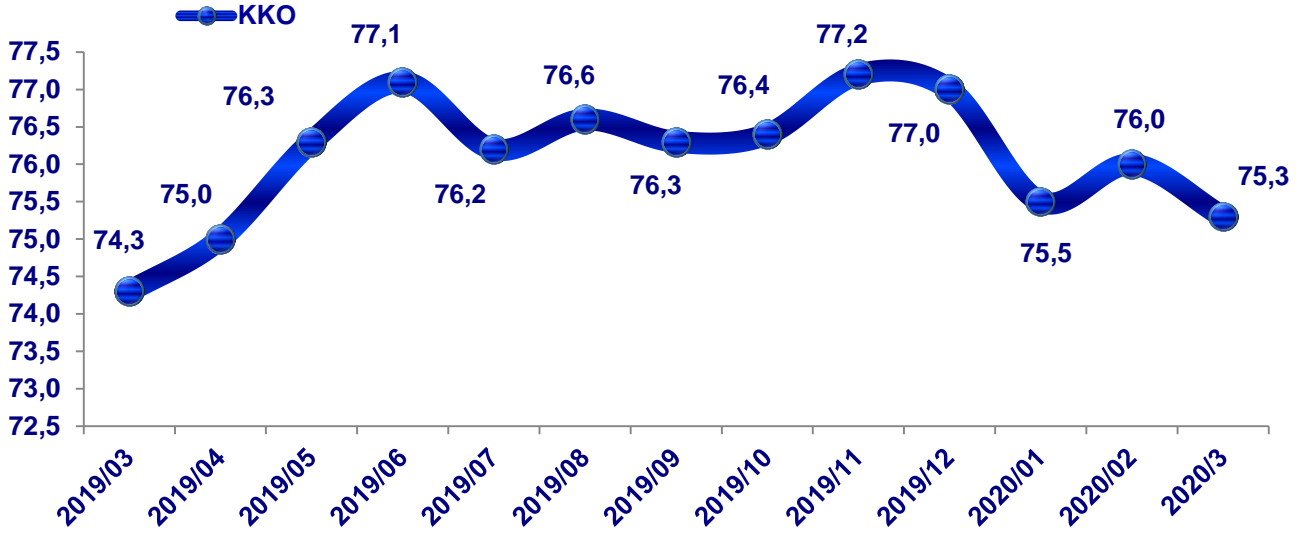
İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış ise, %31,3 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünleri imalatında gerçekleşti. Bu artış %23,7 ile makine ve ekipmanların kurulumu-onarımı ve %15,4 ile ağaç, ağaç ve mantar ürünleri imalatı izledi.

En fazla azalış; %-20,5 ile tütün ürünleri imalatında gerçekleşti. Ardından %-4,8 ile deri ve ilgili ürünleri imalatı ve %-4,6 ile mobilya imalatı geldi.

KAPASİTE KULLANIM ORANI (MART 2020)

Kapasite Kullanımı; 2020 yılı Mart ayında kapasite kullanımı bir önceki aya göre 0,7 puan azalarak %75,3 oranında gerçekleşti.

EN YÜKSEK KAPASİTE ORANINA SAHİP SEKTÖRLER

Kağıt ve kağıt ürün. imalatı **%84,3**

Giyim eşyalarının imalatı **%83,4**

Motorlu kara taşıtı **%80,6**

Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) **%80,1**

EN DÜŞÜK KAPASİTE ORANINA SAHİP SEKTÖRLER

İçeceklerin imalatı **%50,3**

Deri ile ilgili ürünlerin imalatı **%65,0**

Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması imalatı **%67,1**

Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı **%69,5**

GÜVEN ENDEKSLERİ

Reel Kesim Güven Endeksi, 2020 yılı Mart ayında bir önceki aya göre, 7,2 puan azalarak 99,7 seviyesinde gerçekleşti.

Tüketici Güven Endeksi, 2020 yılı Mart ayında, bir önceki aya göre, %1,7 oranında artarak 58,2 oldu.

Tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesi ile oluşturulan Ekonomik Güven Endeksi, 2020 yılı Mart ayında, bir önceki aya göre, %5,9 oranında azalarak 91,8 değerine düştü.

	REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ	TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ	EKONOMİ GÜVEN ENDEKSİ
2019			
Mart	102,1	59,4	85,8
Nisan	105,5	63,5	88,4
Mayıs	98,9	55,3	81,8
Haziran	102,5	57,6	87,2
Temmuz	98,3	56,5	84,6
Ağustos	102,5	58,3	90,5
Eylül	98,8	55,8	89,3
Ekim	100,9	57,0	92,8
Kasım	102,0	59,9	94,3
Aralık	103,6	58,7	96,5
2019 Yıllık	100,4	58,2	88,1
2020			
Ocak	104,1	58,8	97,1
Şubat	106,9	57,3	97,5
Mart	99,7	58,2	91,8

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2019 yılı Ocak-Mart döneminde 36,1 milyar TL açık vermişken, 2020 yılı Ocak-Mart döneminde 29,6 milyar TL açık verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %17,2 oranında artarak 255,7 milyar TL, bütçe giderleri ise %12,1 oranında artarak 285,3 milyar TL olarak kaydedildi.

	Ocak-Mart (Milyon TL)		Değişim Oranı (%)
	2019	2020	
Bütçe Giderleri	254.443	285.330	12,1
Faiz Hariç Giderler	221.079	247.082	11,8
Faiz Giderleri	33.364	38.248	14,6
Bütçe Gelirleri	218.283	255.749	17,2
Vergi Gelirleri	154.262	176.100	14,2
Bütçe Dengesi	-36.160	-29.581	18,2
Faiz Dışı Denge	-2.797	8.667	409,9

2020 yılı Ocak-Mart döneminde vergi gelirleri; bir önceki yılın aynı dönemine göre %14,2 oranında artarak 176,1 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %11,8 oranında artarak 247,1 milyar TL olarak gerçekleşti. 2019 yılı Ocak-Mart döneminde 2,8 milyar TL faiz dışı açık verilmişken; bu yılın aynı döneminde 8,7 milyar TL faiz dışı fazla verildi.

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ (OCAK 2020)

İşsizlik oranı; 15 ve üstü yaş grubunda; 2020 yılı Ocak ayında bir önceki yıla göre 0,9 puan azalışla %13,8 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 109 bin kişi arttı, işsiz sayısı 306 bin kişi azaldı.

İşsizlik oranı; erkeklerde %12,6 ve kadınlarda %16,3 oranında kaydedildi. Tarım dışı işsizlik oranı %15,8, işsiz sayısı 4 milyon 362 bin kişi oldu. Genç nüfusta işsizlik oranı %24,5 seviyesine geriledi.

OCAK	TOPLAM	
	2019	2020
15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler		
Nüfus (Bin kişi)	61.017	62.015
İşgücü (Bin kişi)	31.825	31.629
İstihdam (Bin kişi)	27.157	27.266
Tarım	4.618	4.376
Tarım dışı	22.540	22.890
İşsiz (Bin kişi)	4.668	4.362
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	29.192	30.386
İşgücüne katılma oranı (%)	52,2	51,0
İstihdam oranı (%)	44,5	44,0
İşsizlik oranı (%)	14,7	13,8
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	16,8	15,7
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	57,6	56,5
İstihdam oranı (%)	49,0	48,6
İşsizlik oranı (%)	15,0	14,1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	16,9	15,8
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	26,7	24,5
Ne Eğitimde ne istihdamda olanların oranı*	25,5	25,7

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

*Çalışmayan, eğitim (öğün ve yaygın) görmeyen gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

2020 yılı Ocak ayında istihdam edilenlerin %16'sı tarım, %20,7'si sanayi, %5,2'si inşaat ve %58,1'i hizmetler sektöründe gerçekleşti.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

OCAK	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
ERKEK	4.299	2.624	1.351	10.520	18.794
KADIN	1.350	1.752	59	5.311	8.472
TOPLAM	5.649	4.376	1.410	15.831	27.266

Bir önceki yıla göre, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 242 bin, inşaat sektöründe 68 bin kişi azalırken, sanayi sektöründe 257 bin, hizmet sektöründe ise 161 bin kişi arttı.

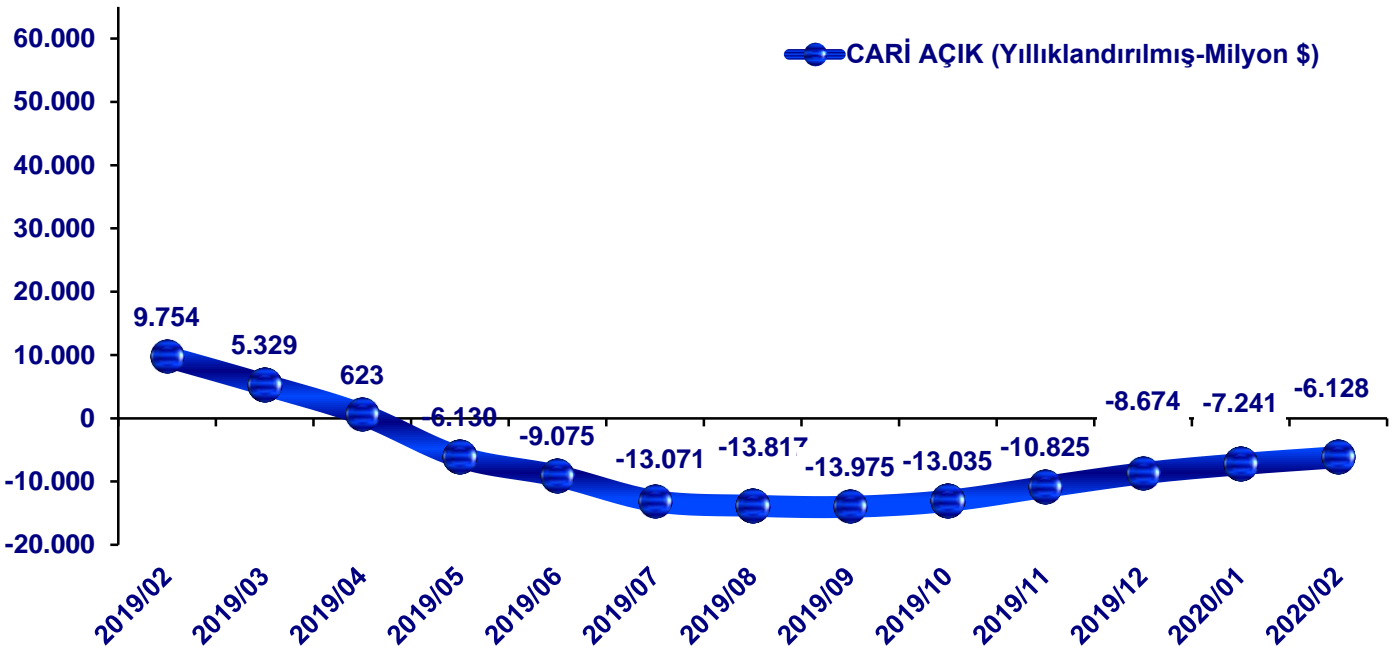
ÖDEMELER DENGESİ (ŞUBAT 2020)

Cari işlemler dengesi; 2019 yılı Şubat ayında 117 milyon ABD doları açık vermişken, bu yılın aynı ayında 1.230 milyon ABD doları açık verdi.

Söz konusu artışta, ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret açığının bir önceki yılın aynı ayına göre 1.172 milyon ABD doları artarak 1.901 milyon ABD dolarına ve birincil gelir dengesi açığının 222 milyon ABD doları artarak 729 milyon ABD dolarına yükselmesi etkili oldu.

	Şubat		Ocak-Şubat		12 Aylık Kümülat. 2020
	2019	2020	2019	2020	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-117	-1.230	-297	-2.843	6.128
SERMAYE HESABI	-1	-2	27	-10	-3
FİNANS HESABI	2.126	-108	-145	-1.407	520
Doğrudan Yatırımlar (net)	-438	-309	-1.229	-1.083	-5.447
Portföy Yatırımlar (net)	-1.792	-382	-7.921	-382	10.007
Diğer Yatırımlar (net)	1.439	-2.417	2.820	-1.230	-4.245
Rezerv Varlıklar (net)	2.917	3.000	6.185	66	205
Net Hata ve Noksan	2.244	1.124	125	1.446	-5.605

Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler, 2019 yılı Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre 129 milyon ABD doları azalarak 309 milyon ABD doları olarak gerçekleşti. Portföy yatırımları 382 milyon ABD doları tutarında net giriş kaydetti.

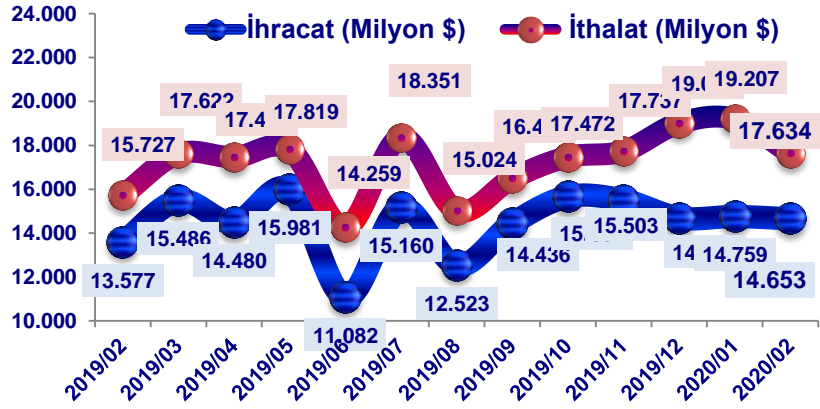
Rezerv varlıklarda; 2020 yılı Şubat ayında 3,0 milyar Dolar net artış kaydedildi. Net hata ve noksan kaleminde 1.124 milyon Dolar sermaye girişi gerçekleşti.

DIŞ TİCARET VERİLERİ (ŞUBAT 2020)

Diş ticaret açığı; 2020 yılı Şubat ayında 2019 yılının aynı ayına göre %72,0 artarak -2,9 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşti. İhracat geçen yılın aynı ayına göre, %2,3 oranında artarak 14,6 milyar Dolar, ithalat da %9,8 oranında artarak 17,6 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşti.

2019 yılı Şubat ayında %51,6 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2020 yılı Şubat ayında %48,1'e geriledi. 2020 yılı Şubat ayında AB'ye yapılan ihracat %4,6 oranında azalarak 7,0 milyar Dolar, AB'den yapılan ithalat ise %16,0 oranında artarak 6,2 milyar Dolar olarak kaydedildi.

2020 yılı Şubat ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (2.177 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.459 milyon \$); "elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları aksam-parça-aksesuarları" (747 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (735 milyon \$) ve "demir ve çelik" (717 milyon \$) izledi.

“Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar” (3.136 milyon \$); “kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları” (1.851 milyon \$) “kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar” (1.428 milyon \$); “elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı” (1.246 milyon \$) ve “demir ve çelik” (1.203 milyon \$) ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar oldu.

	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış Ticaret Dengesi		Ara Malları İthalatı	Ara Malları İthalatı
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)
Oca.-Şub. 2019	28.198	4,7	32.221	-22,4	-4.023	-68,8	13.539	6,0
Oca.-Şub. 2020	29.357	4,1	36.841	14,3	-7.484	86,0	13.689	1,1
Şubat 2019	14.323	3,4	16.057	-16,9	-1.733	-62,9	6.812	6,0
Şubat 2020	14.653	2,3	17.634	9,8	-2.981	72,0	6.668	-2,1

2020 yılı Ocak-Şubat döneminde İzmir'in ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre, %3,5 oranında artarak 2,1 milyar dolar, ithalatı da %3,4 oranında artarak 1,6 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2020 yılı Ocak-Şubat döneminde Ege Bölgesi'nin ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre, %3,4 oranında artarak 3,2 milyar dolar, ithalatı da %3,0 oranında artarak 2,3 milyar dolar olarak gerçekleşti.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: TÜRKİYE

BÜYÜME	2018	2019	2019/I	2019/II	2019/III	2019/IV
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon TL)	3.724.388	4.280.381	922.000	1.022.646	1.145.880	1.189.855
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	789.043	753.693	171.723	174.291	201.987	205.692
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	2,8	0,9	-2,3	-1,6	1,0	6,0
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	1,1	0,1	-4,2	-3,4	1,4	6,3
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2017	2018	2019	Kas.19	Ara.19	Oca.20
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	28.189	28.738	28.080	28.169	27.658	27.266
İstihdam Oranı (%)	47,1	47,4	45,7	45,6	44,7	44,0
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.454	3.537	4.469	4.308	4.394	4.362
İşsizlik Oranı (%)	10,9	11,0	13,7	13,3	13,7	13,8
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	13,0	12,9	16,0	15,4	15,8	15,7
ENFLASYON (%)	2016	2017	2018	Oca.20	Şub.20	Mart.20
Yİ-ÜFE (yıllık)	9,94	15,47	33,64	8,84	9,26	8,50
YD-ÜFE (yıllık)	17,73	19,75	33,45	9,53	12,4	12,43
TÜFE (yıllık)	8,53	11,92	20,30	12,15	12,37	11,86
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2017	2018	2019	Ara.19	Oca.20	Şub.20
İhracat	157.020	167.967	171.531	14.694	14.759	14.653
İthalat	233.800	223.046	202.705	19.019	19.207	17.634
Dış Ticaret Dengesi	-76.780	-55.079	-31.174	-4.325	-4.448	-2.981
Cari İşlemler Dengesi	-40.584	-20.745	8.022	-2.236	-1.804	-1.230
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2016	2017	2018	2019	Ara.19	Oca.20
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	183.650	164.698	168.011	134.507	19.100	13.998
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	5.040	7.392	5.877	5.679	788	783
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2016	2017	2018	2019	Oca.20	Şub.20
Kurulan Şirket Sayıları	106.447	118.021	121.460	109.722	13.691	19.632
Kapanan Şirket Sayıları	31.928	32.706	32.569	33.094	6.102	2.942
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YABANCI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2016	2017	2018	Kas.19	2019	Oca.20
Şirket Sayısı (Adet)	5.568	6.374	9.336	-	-	-
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	7.525	7.401	6.774	253	5.611	567
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2018	2019/I	2019/II	2019/III	2019/IV	Oca.20
Reel Kesimin Döviz Pozisyonu Açığı	-201,4	-191,3	-187,1	-179,1	-179,3	-175,2
BORÇLANMA (Milyar \$)	2016	2017	2018	2019/II	2019/III	2019/IV
Dış Borç Stoku	408,7	454,3	444,9	439,7	432,9	436,9
Kamu	123,3	136,4	140,6	145,6	142,8	154,8
Özel	284,6	317,2	298,4	287,6	283,6	273,7
KREDİLER (Milyar \$)	2016	2017	2018	2019	Oca.20	Şub.20
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	217,3	238,6	224,0	201,0	198,2	185,6
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2017	2018	2019	Ara.19	Oca.20	Şub.20
Toplam Sanayi	9,0	1,3	-0,5	9,0	7,9	7,5
İmalat Sanayi	8,9	1,2	-0,7	9,5	8,2	8,0
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2016	2017	2018	Oca.20	Şub.20	Mart.20
Kapasite Kullanım Oranı	77,4	78,5	76,8	75,5	76,0	75,3
GÜVEN ENDEKSLERİ	2017	2018	2019	Oca.20	Şub.20	Mart.20
Reel Kesim Güven Endeksi	104,9	101,4	100,4	104,1	106,9	99,7
Tüketici Güven Endeksi	68,6	67,0	58,2	58,8	57,3	58,2
Ekonomik Güven Endeksi	100,2	91,7	88,1	97,1	97,5	91,8
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2017	2018	2019	Ara.19	Oca.20	Şub.20
Sanayi Ciro Endeksi (Yıllık Ortalama Takv. Etk. Arındırılmış)	141,1	188,2	207,4	243,1	196,9	202,0
ELEKTRİK ENERJİSİ	2017	2018	2019	Kas.19	Ara.19	Oca.20
Elektrik Enerjisi Üretimi (Bin) (Mwh)	272.564	295.668	294.251	23.137	25.557	26.570
Elektrik Enerjisi Tüketimi (Bin) (Mwh)	225.714	233.610	229.598	18.865	19.165	27.033
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2017	2018	2019	Oca.20	Şub.20	Mart.20
Bütçe Dengesi	-47.373	-72.615	-123.693	21.501	-7.363	-43.719
PROTESTOLU SENET	2017	2018	2019	Ara.19	Oca.20	Şub.20
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	940	938	916	61	62	50
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	12.686	18.737	21.135	1.695	1.449	1.205
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)	2017	2018	2019	Oca.20	Şub.20	Mart.20
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi	435	589	542	19	13	25
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi	134	132	138	3,0	1,5	1,9
BORSA VE DÖVİZ	2017	2018	2019	Oca.20	Şub.20	Mart.20
BIST 100 Endeksi	100.439	101.782	100.709	119.140	105.994	89.644
Dolar/TL	3,65	4,81	5,67	5,92	6,04	6,31

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

NÜFUS-GÖÇ	2015	2016	2017	2018	2019		
Nüfus (Bin)	4.168	4.223	4.279	4.320	4.367		
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3		
Nüfus Artış Hızı (%)	13,4	13,1	13,2	13,2	10,8		
TR Nüfus Artış Hızı (%)	13,4	13,5	12,4	14,7	13,9		
Net Göç Hızı (%)	5,0	5,6	5,8	3,0	4,9		
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2015	2016	2017	2018	2019		
	61	59	62	59	-		
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2015	2016	2017	2018	2019		
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.483	1.566	1.611	1.663	1.620		
Sanayi İstihdamının Payı (%)	32,0	33,0	31,1	32,4	31,0		
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	470	513	524	540	534		
Kadın İstihdamının Oranı (%)	28,3	30,7	32,5	32,5	32,9		
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	262	254	263	265	307		
İşsizlik Oranı (%)	15,0	14,0	14,0	13,8	16,0		
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	16,1	15,2	15,1	14,6	17,1		
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	2015	2016	2017	2018	2019		
	2,63	2,30	2,9	1,9	-		
TARIMSAL ÜRETİM	2015	2016	2017	2018	2019		
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	5.940	7.508	7.598	8.103	-		
Bitkisel Üretimin TR İçindeki Payı (%)	5,0	6,4	5,7	5,1	-		
ENFLASYON (%)	2015	2016	2017	2018	2019	2020/2	2020/3
TÜFE (yıllık)	9,83	8,93	13,1	20,4	12,4	12,9	12,8
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2015	2016	2017	2018	2019	2020/1	2020/2
İhracat	8.308	8.370	9.256	10.238	10.200	1.083	2.032
İthalat	8.846	8.809	9.849	9.118	7.470	783	1.515
Dış Ticaret Dengesi	-538	-439	-593	1.120	2.730	300	517
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	5,8	5,9	5,9	6,1	5,9	7,4	6,9
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2015	2016	2017	2018/IV	2019/II	2019/III	2019/IV
Kapasite Kullanım Oranı	64	63	67	61	59	61	60
PROTESTOLU SENETLER	2015	2016	2017	2018	2019	2020/1	2020/2
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	44.232	47.497	45.646	46.690	49.799	3.382	6.070
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	4,4	4,7	4,9	5,0	5,4	5,4	5,4
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	571	775	740	985	1.203	79	138
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2015	2016	2017	2018	2019/11	2019	2020/1
Belge Adedi	208	230	431	326	226	276	39
Yatırım (Milyon TL)	3.145	1.810	7.569	13.120	4.011	5.692	715
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	3,1	1,9	4,3	8,3	3,5	4,2	5,1
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,9	1,9	10,0	5,9	3,7	5,4	8,3
ENERJİ TÜKETİMİ	2015	2016	2017	2018	2019	2020/1	2020/2
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm3)	3.214	4.299	4.508	4.336	4.125	417	371
MALİ / FİNANS	2015	2016	2017	2018	2019	2020/2	2020/3
Bütçe Gelir/Gider	4,28	4,2	4,5	4,6	4,3	3,9	3,5
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	11,1	11,4	11,8	12,0	12,5	10,7	11,0
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (%)*	120,6	111,5	121,4	110,5	105,4	103,8	103,8
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	5,6	5,7	5,7	5,8	5,7	5,7	5,7
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	5,2	4,9	5,2	5,0	5,1	5,1	5,1
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2015	2016	2017	2018	2019	2020/2	2020/3
Kurulan Şirket Sayısı	4.027	3.962	4.627	4.977	5.098	1.202	1.649
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,0	6,2	6,3	5,8	6,1	6,1	5,9
Kapanan Şirket Sayısı	740	644	832	799	904	192	228
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,1	5,8	6,2	6,4	6,9	6,5	6,2
MARKA-PATENT SAYISI	2015	2016	2017	2018	2019	2020/1	2020/2
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	4.323	5.928	5.398	5.460	4.585	679	806
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,2	7,1	6,9	6,7	6,4	6,2	6,9
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	86	96	77	135	65	22	32
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	5,0	5,4	3,9	4,8	3,3	5,0	7,1
TURİZM	2015	2016	2017	2018	2019	2020/1	2020/2
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.201	672	762	946	1.223	28	60
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,3	2,5	2,4	2,4	2,7	1,6	1,7
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2015	2016	2017	2018	2019	2020/1	2020/2
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,0	6,0	6,0	6,1	6,2	5,9	6,2

Kaynaklar: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, T.C. Ticaret Bakanlığı, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, TÜİK, TCMB, TBB Risk Merkezi, Türk Patent ve Marka Kurumu, TOBB
*Çeyreklik açıklanmakta olup, IV. Çeyrek verileridir. ** Aylık veriler, başvuru verileridir.

PAZAR ARAŞTIRMASINDA 52. ÜLKE MISIR ARAP CUMHURİYETİ

Ekonomik Yapı

Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden sonra **Arap dünyasında bölgede üçüncü büyük ekonomi olan Mısır**, aynı zamanda **Afrika kıtasında da Güney Afrika'dan sonra ikinci büyük ekonomi** konumundadır. **Nil Nehri'nin etkisiyle bereketli topraklar üzerine kurulu** bir bölgede yer alan Mısır, antik çağlardan beri edindiği kültürel mirasıyla **uygarlığa yön veren medeniyetlerden biri** olmuştur.

90'lı yıllara kadar olan yakın tarihini bölgedeki gerginliğin de etkisiyle çalkantılar içerisinde geçiren Mısır, **1991 yılı itibariyle geniş bir ekonomik reform hareketi** başlatmıştır. Ekonomik reform sürecinde **istikrarlı bir büyüme oranı ve uzun vadeli kalkınma stratejisi** benimsenmiş, bu doğrultuda serbestleşme ve dışa açılma politikalarına yer verilmiştir. Özelleştirmelerin artırılması ve üretimde kamu sektörü yerine özel sektöre ağırlık verilmesi, devlet sübvansiyonlarının ve fiyat kontrollerinin azaltılması, yatırım ve ticarete serbestleşmeye gidilmesi, bu süreçte uygulanan politikaların bazılarıdır.

2000'li yıllarda ise dışa açılma süreci hızlandırılmış, ülkeye yönelik yabancı yatırımların özendirilmesi için **yatırım ve teşviklerde yeni yasal düzenlemeye** gidilmiştir. Gerçekleştirilen tüm bu reform hareketlerinin önemli bir başarısı olarak, **Mısır Dünya Bankası'nın gerçekleştirdiği en aktif reform gerçekleştiren ilk 10 ülke çalışmasında dört kez yer almıştır**. 2010-11 yıllarında başlayan Arap Baharı süreci, reformları sekteye uğratarak ekonomiyi olumsuz etkilemiş olsa da, istikrarın tekrar sağlanması için tedbirler alınmaya devam edilmektedir.

Nil deltasının sağladığı avantajlar ve Nil sularının inşa edilen yeni barajlarla toprak alanların sulanması için kullanılması, **tarım sektörünü Mısır ekonomisinin temel gelir kaynaklarından biri** haline getirmiştir. Ülkedeki **istihdamın 1/3'ü tarım sektöründe** yer almaktadır. Temel tarım ürünleri arasında; buğday, pirinç, mısır, pamuk, domates, zeytin, hurma ve narenciye gelmektedir. Özellikle **Mısır pamuğunun kalitesiyle dünya genelinde talep görmesi**, en dikkat çekici tarımsal zenginliktir. Ancak, bu avantajlara rağmen, **ekilebilir arazilerin hala çok sınırlı olması**, diğer tarım ürünlerinde ithalatı zorunlu kılmaktadır.

Mısır'ın **kanıtlanmış petrol ve doğalgaz rezervleri açısından kendine yeter bir ülke olması**, sanayi sektörünü de bu yönde şekillendirmiştir. Bu açıdan, sanayi de temel sektörler, petrol sanayi, demir-çelik ve çimento şeklindedir. Bunun yanında, tekstil ve hazır giyim de sanayide ağırlıklı bir yapıya sahiptir. Ayrıca, Körfez ülkelerindeki yeniden yapılanma ve altyapı geliştirme çalışmaları, **inşaat sektörünün ekonominin temel itici güçlerinden biri haline gelmesini sağlamıştır.**

Hizmetler sektöründe ise **turizm başı çekmektedir ve sağladığı döviz girdisiyle ülkenin milli gelirinin de en önemli kaynaklarından biridir.** Özellikle **antik Mısır'ın ve piramitlerin ünü, Mısır'ı turizmde dünya çapında bir cazibe merkezi kılmaktadır.** Bununla birlikte, reform sürecinin bir sonucu olarak bankacılık ve finans hizmetleri de sektörü beslemektedir.

Mısır'ın **Ortadoğu ve Afrika'daki 7 ülkenin yanı sıra, AB ile serbest ticaret anlaşması olması**, dış ticaret hacminin gelişmesini sağlamıştır. Doğal kaynakların ve tarımsal ürünlerin ekonomideki payı doğrultusunda, Mısır'ın ihraç ettiği temel ürünler; ham petrol ve petrol yağları, altın, mineraller, tekstil ürünleri, pamuk ve turunçgiller şeklindedir. İthal edilen temel ürünler ise; otomobiller ve otomotiv parçaları, buğday, telefon cihazları ve tıbbi ürünlerle ilaçlar şeklindedir.

Liberalleşme sürecinde **ikili ve çok taraflı ticaret anlaşmaları ile birlikte ABD ve İsrail ile yapılan Nitelikli Sanayi Bölgeleri Anlaşması** gibi adımlar, Mısır'ı doğrudan yabancı yatırımlarda cazip bir ülke haline getirmiştir. **Düşük enerji ve iş kurma maliyetleri de**, yatırımları artıran bir diğer unsur olmuştur. Ülkede hala **3 milyon civarında konut eksikliğinin olduğunun belirtilmesi**, inşaat sektörünü temel yatırım yapılan sektör haline getirmiştir. Bunun yanında; enerji, altyapı ve turizm sektörü yatırımları da dikkat çekmektedir.

Türkiye-Mısır İlişkileri

İki ülke arasında, **Osmanlı İmparatorluğu dönemine dayanan ortak tarihi miras, ekonomik ve sosyal bağdaşlığın da güçlü olmasını sağlamıştır. Mısır'ın, Afrika kıtasında Türkiye'nin en büyük ticari ortağı olması, ikili ilişkilerin gücünün bir sonucudur. Türk-Mısır İş Forumu, İş Konseyi ve Yüksek Düzeyli Ticari İstişare Mekanizması** gibi ikili girişimler, ekonomi ve ticaret alanında da ilişkilerin gelişmesini sağlamıştır. Söz konusu girişimlerin düzenli olarak gerçekleştirilen toplantılarında, **ticaret hacmini artırmak en önemli hedef** olarak vurgulanmıştır. Nitekim, yaşanan siyasi gerilimlere rağmen, **son yıllarda ticaret hacminin rekor kırması da, ekonomik ilişkilerin olumsuzluklara rağmen gücünü koruduğunu göstermektedir. 1 Mart 2007'de yürürlüğe giren Türkiye-Mısır Serbest Ticaret Anlaşması** kapsamında Mısır tarafından Türk menşeli ürünlere kademeli olarak tarife indrimi uygulanmaya başlanması da, **Türkiye'nin Afrika'da en çok ihracat yaptığı ülkenin Mısır** olmasında etkili olmuştur.

Türkiye'nin Mısır'a ihraç ettiği temel ürünler; ham petrol türevi ürünler, tekstil ürünleri, demir ve çelik ürünleri, çeşitli metal ürünleri ve kara ulaşım araçlarıdır. Türkiye'nin Mısır'dan ithal ettiği başlıca ürünler ise; plastik ürünleri, ham petrol türevi ürünler, organik kimyasallar, gübreler ve tekstil ürünleri şeklindedir.

İş Konseyi toplantılarında **Mısır, Türkiye'den gelen yatırımların ivme kazanmasına her zaman talepkar olduğunu** belirtmiştir. Mevcut durumda 200 firmanın üzerinde olan Mısır'daki Türk yatırımları ağırlıklı olarak tekstil sektörüne yoğunlaşmıştır. Yatırımda öncelikli sektörler; tarım ve arazi ekimi, hayvansal gıda üretimi, otomotiv, inşaat ve inşaat malzemeleri, mühendislik ve elektronik, kimya, gıda işleme, eğitim ve turizmdir. Yatırımlarla ilgili tüm detaylı bilgilere, **“Yatırımlar ve Serbest Bölgeler Genel Yönetimi”nden** erişilebilmektedir.

[\(https://www.investinegypt.gov.eg/\)](https://www.investinegypt.gov.eg/)

MISIR ÜLKE PROFİLİ (2019)

Nüfus (Milyon Kişi)	98,5
Nüfus Artış Hızı (%)	2,0
GSYİH (Milyar Dolar)	302
GSYİH (%)	5,3
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	3.047
Enflasyon Oranı (%)	9,3
İşsizlik Oranı (%)	8,6
İhracat (Milyar Dolar)	25,6
İhracatta İlk 5 Ülke	İtalya, Türkiye, BAE, ABD, S. Arabistan
Temel İhracat Ürünleri	Petrol ürünleri, Plastikler, Meyvalar, Gübreler, Elektrikli makinalar
İthalat (Milyar Dolar)	65,1
İthalatta İlk 5 Ülke	Çin, S. Arabistan, ABD, Rusya, Almanya
Temel İthalat Ürünleri	Elektrikli makinalar, Petrol ürünleri, Taşıtlar, Hububat, Plastik
Cari Denge (%; GSYİH)	-3,1
İmalat Sanayi (%; GSYİH)	16,0
Tarım (%; GSYİH)	11,7
Sanayi (%; GSYİH)	34,3
Hizmetler (%; GSYİH)	54,0

MISIR KÜRESEL DIŞ TİCARET PROFİLİ (2019)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)
Mineral yakıtlar ve yağlar	8,9	Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar	7,4
Plastikler ve mamulleri	1,6	Elektrikli makina ve cihazlar	6,4
Yenilen meyvalar ve sert kabuklu meyvalar	1,4	Mineral yakıtlar ve yağlar	4,5
Gübreler	1,3	Motorlu kara taşıtları	4,2
Elektrikli makina ve cihazlar	1,2	Hububat	3,4
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	0,9	Plastikler ve mamulleri	3,0
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	0,9	Demir ve çelik	2,5
Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	0,8	Eczacılık ürünleri	2,3
Kıymetli yarı kıymetli taşlar	0,7	Optik alet ve cihazlar	1,9
Demir ve çelik	0,5	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve aksamaları	1,8

TÜRKİYE – MISIR TİCARET PROFİLİ (2019)

Fasıl	Türkiye'nin Mısır'a İhracatı (Milyon \$)	Fasıl	Türkiye'nin Mısır'dan İthalatı (Milyon \$)
Rafine edilmiş petrol ürünleri	557,6	Ana kimyasal maddeler	876,1
Demir-çelik ana sanayi	438,8	Tekstil iplikçiliği ve dokumacılığı	257,4
Motorlu kara taşıtları ve motorları	247,5	Rafine edilmiş petrol ürünleri	116,5
Ana kimyasal maddeler	203,4	Diğer kimyasal ürünler	78,7
Diğer metal eşyalar	191,5	Giyim eşyası (kürk hariç)	73,6
TOPLAM	3.316	TOPLAM	1.812

Kaynak: TÜİK

EBSO ARAŞTIRMA

Hazırlayan

Türker ADAKALE

Kontrol Eden

Özdem EKİNCİ

İletişim: arastirma@ebso.org.tr

Aylık Ekonomi Bülteni'nin geçmiş sayılarına, <http://www.ebso.org.tr/tr/dosyalar/yayinlar/aylik-ekonomik-bulten> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Odamız tarafından kamuya açık uluslararası ve ulusal ölçekli kaynaklardan elde edilen bilgiler ve veriler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

Raporda yer alan metinler ve veriler sadece bilgilendirme amaçlıdır. Hazırlanan bu raporda Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde yatırım ve alım-satım hususlarında tavsiyede bulunma amacı gütmemektedir.

Rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın telif hakkı olup, Odamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz.

Tüm haklarımız saklıdır.

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

www.ebso.org.tr

 @ebsoorgtr